

HIND 5 SENTI

Ilmub kolmapäeviti

Õpilasteleht

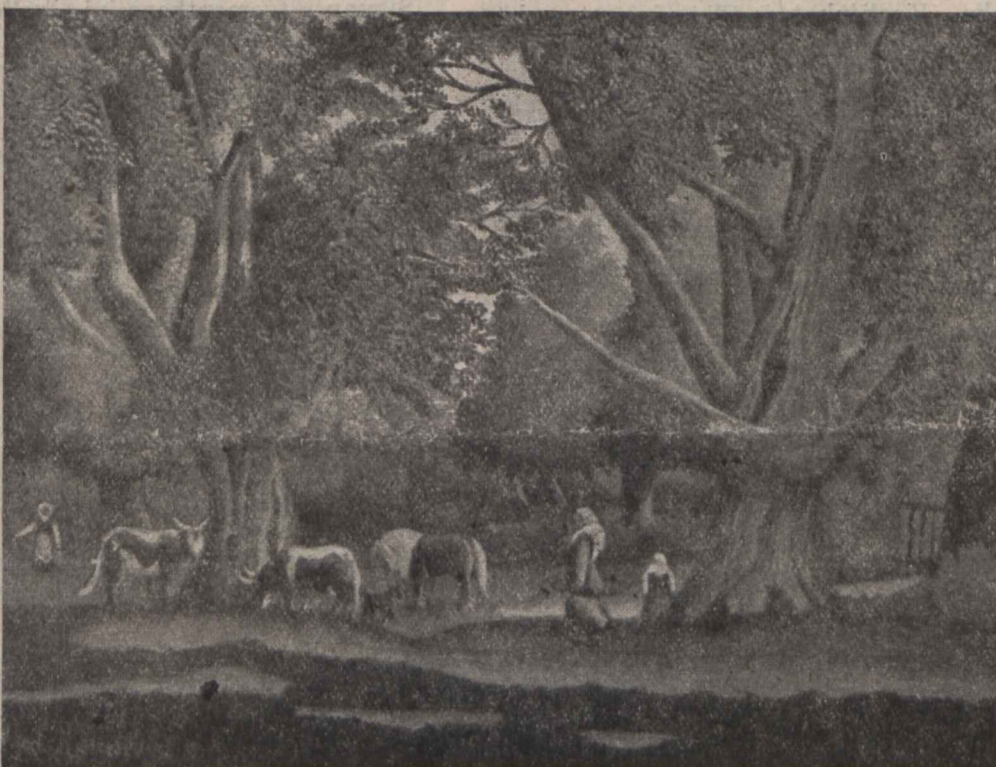
Toimetus ja talitus: Tallinnas, V.-Roosikrantsi 3
Tartu kontor: Ülikooli 21, Tartus

Posti jooksev arve Tellimishind: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., 6 kuud — 1 kr., aastakäik 1 kr. 50 s.
nr. 2188 Kuulutusel: 5 senti mm, lehe ees — 10 s. mm, tekstis — 12 s. mm, teksti kirjaga — 15 s. mm

Nr. 31 (17)

25. aprillil 1934. a.

II aastakäik

H. ROUSSEAU.

LOOMAD PUUDE ALL.

KAS TAIPASITE VIGA?

Eelmises lehes oli väike lugu: „Napoleon ja Plevna“. Seal pidi aga olema: „Napoleon ja Poltava“. Loodetavasti aga sai iga „Õpilastelehe“ lugeja aru, et siin oli väike viperus, sest Poltava oli ju see koht, kus Karl XII kaotas.

KUMBLUSSEEP

A.FREDERKING, TARTUS

Kes võitsid jooniste ja kirjandite võistlusel.

Kaua kestis tööde järelevaatamine. Töid oli palju ja raske võitjaid otsida. Jooniste võistlustest võttis osa umbes 100 võistlejat. Sama kirjatööde arv oli ka kirjandite võistlusel.

Kuna töid väga palju ja esimesele kohale tulejat raske otsustada, siis otsustas „Õpilasteleht“ mõlemal võistlusel väljavalitud 5 auhinda.

Kirjanditest olid paremad: Harry Hunt Pärnu linna I algkool VI klass: „Järelehüüe põlvpeüksidele“. Ilmus „Õpilastelehes“ nr. 26.

Tatsi Otsmani varjunime all esinev võistleja tööga „Kangelane“. Palume saata meile õige nimi ja aadress, et võiksimme saata auhinna kätte. Ilmub käesolevas numbris.

Hugo Kala, Alavere algkool: „Hulkuri laul“. Ilmus „Õpilastelehes“ nr. 29.

Ervin Aleve-Ojanurme: „Elu ja noorus“. Ilmus „Õpilastelehes“ nr. 30. Palume saata aadress.

Alfred Parsoni luuletis „Kunsti tõus“. Ilmub käesolevas numbris.

Auhindadeks võitsid eelpoolloetletud võistlejad: Harry Hunt — J. Akuraters: „Sulaspoisi suvi“.

Tatsi Otsman — Noorusmaa VI almanak.

Hugo Kala — A. Daudet: „Tartarin Tarasconist“.

Ervin Aleve-Ojanurme — Sven Hedin: „Uue maailma avastuslugu“.

Alfred Parson — E. Martinson: „Beethoven“.

Peale nende oli veel palju väärtuslikke kirjandeid, kuid kahjuks pole võimalik rohkem auhinda anda. Loodame, et järgmine kord võidavad jälle teised.

Jooniste võistlusel olid viis paremat: H. Nirgi, Viru-Jakobist. Võitis auhinna vesivärvikarbi.

Lehte Sepp, Jõeletme algkooli VI kl. Auhinnaks kompleks värvipliatseid.

Vilma Veiman, Lahe külast. Auhinnaks kompleks värvipliatseid.

Reinu Roosvald, Tudulinna. Auhinnaks kompleks värvipliatseid.

Valve Sepp, Jõeletmest. Auhinnaks

kompleks värvipliatseid.

Peale nende võiks mainida A. Vastkat, Sillaotsa algkoolist; Erich Uibot, Sillaotsa algkoolist; Ernst Säärekönnu, Selja koolist, Kundast; Valter Rammann, Leevaku algkool.

Seekord on võistlused läbi. „Õpilasteleht“ omalt poolt tänab kõiki osavõtjaid ja soovib võitjale õnne. Loodame, et järgmisest võistlusest võtab osa veel rohkem õpilasi.

Noorte käed teevad imet!

Visiit Tallinna linna IX algkooli aeda.

Eesti eeskujulikum kooliaed.

Sain juhuslikult teada, et Tallinna IX algkool, mis asub Vabriku tän. 10, omab eeskujulikuma kooliaia Eestis. Olin asjast huvitatud ja seadsin sammud nimetatud kooli poole.

Vabriku tänava ääres leian suure majamüraka ja sees kuulen suurt müra ja kära. Taipan kohe, et olen õige koha peal.

Õpetajate toast leian eest lahke koolijuhataja, härra Hiioni, kes heal meelel lubab mulle väikeste mudilaste kätetööd näidata.

„Oleksite pidanud veidi hiljem tulema, kui juba taimed suuremad on“, ütleb koolijuhataja.

Nii me võtame ringkäigu hoovi peale. Keskel on suur mänguplats ja see on igast küljest piiratud peenardega ja põõsastega. Kohe näha, et siin hoolsad käed on ametis olnud. Kõik nii eeskujulikult puhas ja korras.

Koolijuhataja jutustab, kuidas alul õpilased pole teadnud loodust hinnata ja tihti kõik üleskaevatud ja külvatud peenrad ära tallanud. Nüüd aga seda enam ette ei tule, kõik hoiavad nagu oma varandust.

Kõige pealt peatume ilusa muru ees, kus kasvab palju noori okaspuid. Siin on kõik kodumaal kasvavad okaspuud.

Silma paistab Siberi lehis, mis meil ette tuleb vaid parkides. Ta on okaspuu, kuid kannab lehise nime, sest talvel kukuvad okkad küljest ära. Siin on Murai mänd, seedripuu, ilusa lõhnaga palsamikuusk ja palju teisi. Üldse on umbes 25 okaspuu sorti, nende hulgas 6 sorti kuuski ja 3 liiki mände.

Kõik on ilusa sihvaka kasvuga, ainult väike jonnakas kadakas ei pea suurt kasvamisest lugu.

Okaspuudest veidi eraldatud on teised puude sordid. Kõigil puudel on väike kepik küljes, millel tähendatud puu nimetus. Lehtpuude hulgas puutub silma igasugused kentsakad nimed, nagu kontpuu, kuskalpuu, tuhkpuu, kukerpuu jt. Nimed on pärit vanadelt eestlaselt, kes vist mõne puuga endid arstisid, nii näiteks kontpuu jne.

Sammume edasi. Loen suure sildi pealt: Vösaalune. Siin on palju poisse koos, nende keskel õpetaja.

Koolijuhataja tähendab, et seal on loodusloo tund. Seletusi jagab õpetaja Glaser, kes kirgline looduse armastaja ja kellel suured teened nimetatud aia juures.

Üks poiss näitab üht taime ja küsib: mis see on? Õpetaja seletab pikalt taime omadusi. Tõesti nii võib olla huvitav õppida. Kõik läheb nagu mängides. Pole vaja raamatus järge pidada tolmuses klassis.

Vösa alusel leiduvad kõik taimed, mis muidu looduseski võsastikus kasvavad. Siin on sinililled, nurmenukud, pääsusilmad jt.

„Kui need kõik ükskord õitsevad, siis ela otse jumalikus looduses“, jutustab energiline koolijuhataja. — Natuke edasi on peenrad, kus kasvavad noored õunapuu taimed, mis ootavad pookimist. Siin on 2-aastane õunapuu, mis oma pika kasvuga tunnistab rammusat mullapinda.

Silman eemal kungast.

„Mis see on?“ küsin häbelikult.

„See on paekallas“, saan vastuse. Seletatakse, et siin kasvavad kõik taimed ja samblad, mis looduses kasvavad paekallastel. See on kunstlikult tehtud ja põhjapool on taimed, mis ka looduses põhjapool kasvavad. Eriti on siin palju samblikke. Üleval kõrgel seisab silt: loopealne. Siin on loopealse taimed.

Veidi edasi näen silti: Nõmmepealne. See on tõesti nõmmepealse moodi. Leidub samblaid ja hiljem seened. Silma paistab üks sammal umbes 4-meetrilise juurega.

Plangu ääres on silt: arstirohud. Silmitsedes väikesed silte, loen: koerapöörirohi, raudrohi, lill nais-tepuna jne. Nendest kõigist valmistatakse arstimeid.

Natukese aja pärast seisan raba ees. Mulle seletatakse, et siia on

kaevatud umbes sülla sügavune auk ja täidetud märja rabaga. Siin elutseb jõhvikas, sookail jt. Puna-se rabasambla kohta seletab härra Hiion, et see sööb putukaid. Nimitelt lendab putukas sinna sambla lehe peale, siis tõmbub leht kokku ja imeb putuka tühjaks. Loodus teeb imet. Keset raba seisab väike kasejändrik.

„See on vist tänavune taim“, ütlen kaaslasele.

„Oh ei, see on kadakasugune jonnakas. Ta on 10-aastane“, vastatakse mulle.

Silmitseme veel ilupuid. Siin on saared, vahtrad jt. 2-aastane saar on juba umbes 1 süllane.

Silman tsementbasseini, selle ümber poisid. Seest aga tuleb vett välja. Arvan, et on purtskaev, kuid ligemale jõudes leian basseini põhjas poisi, kes teeb innuga tööd.

„Oota, ma teen ka“, ütleb üks teine. Nii see läheb. Kõik omal jõul.

Bassein on alles ehitatud ja sealt loobitakse must vesi välja. Hiljem tuuakse siia kõik veetaimed ja kalad. Panen tähele, et ühel puul on latv ära murtud. Küsin, kuidas see on juhtunud?

„See on remonttöölise tehtud, meie poisid seda juba ei tee“, ütleb koolijuhataja.

Oleme ringkäiguga lõpul. On kulunud tund aega.

„Oleks veel palju vaadata, aga eks teinekord uuesti“, sõnab lahke kaaslane.

Koolijuhataja tõendab veel kord, et kõik on õpilaste töö. Nad teevad seda tunnis ja vabal ajal suure innuga. Sellepärast hoiavad selle ka nii korras.

„Suvepoole, kui kõik õitseb, siis peame siin ka joonistuse ja käsitöö tunde.“

Jätan koolijuhatajaga jumalaga. Täna südamest lahkete seletuste eest ja omal pesitseb hinges tunne, et sellised aiad võiksid olla maal igal koolil. See oleks lihtne ja ühtlasi väga kasulik.

Noored käed võivad tõesti head teha, kui nad sellele teele juhitakse.

Reporter.

Teritage ajusid!

- 1) Mis on: üks pea ja kaks jalga?
- 2) Mis on: kaks pead ja neli jalga?
- 3) Mis on: kaks pead ja kuus jalga?

Vastused viimasel leheküljel.

Igavese jää ja lume süleluses.

„Tscheljuskini“ ekspeditsioon Põhja Jäämerre ja kohutav katastroof. Kangelaslike lendurite päästetöö.

Juba sajandeid on vullanud inimkonda tung avastada uusi maid ja alasid, ronida üles maailma kõrgemaile mägedele ning laskuda mere ja ookeani sügavustesse. Mitmeid maid ja nende mehi on ahvatlenud Mont-Everesti võimas ja võitmatu tipp, sajad kangelased on püüdnud tungida lõuna- ja põhja-pooluste tundmatuile ja salapärasele jääväljadele.

Kas pole meie küllalt lugenud sellest, kuidas kuulsad uurijad rändasid kõledas külmas mööda mõõtmataid jäävälju Põhjapooluse suunas ja ... jäid igavesti kadunuks.

Tuntud nimed, nagu Nansen, Andrée, Scott ja Nobile, kõnelevad juba palju. Kuigi mõnele jäi Põhjanaba jäämäed hauaks, ometi on tänapäevgi hulljulgeid mehi, keda meelitab Põhja tundmatud alad.

Kui varem mindi uurimisreisule Põhja, siis ei teatud, kas tullakse elusalt tagasi ja võidakse kanda kangelaskuulsust ning au. Võib olla, et järgnev päev juba lõpetab kõik lootused.

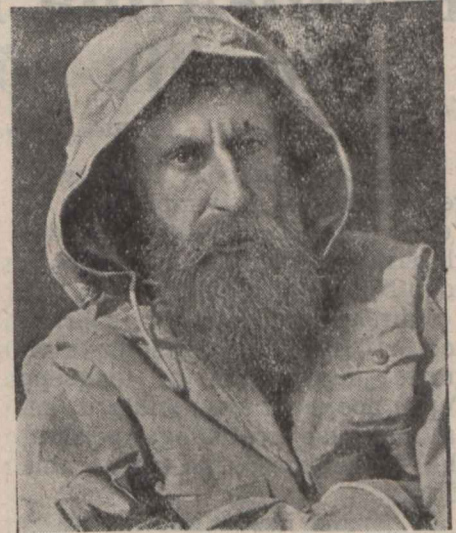
Ent tänapäeva tehnika lubab siiski rohkem, annab usku ja lootusi palju enam, kui varem ajad.

Raadio ja kiired lennukid näitavad oma otstarbekohasust.

Vene järjest tõusev kultuur, millele seltsib tehnika võidukäik, sundisid otsima teid, kuidas luua regulaarset laevühendust Põhja Jäämere kaudu Kauge-Idaga.

Selleks sõitis 10. augustil läinud aastal Murmanskist välja jäämurdja „Tscheljuskin“, mille pardal oli teadlasi ja meeskonda 101 inimest. Ekspeditsiooni juhtimine oli usaldatud tuntud professori S. J. Schmidt hoolde, kuna laeva kapteniks vilunud V. J. Voronin. Uurijate perre kuulus veel rida teisi tuntud teadlasi, ajalehtede kirjasaatjaid, kinooperaator ja lendur.

Õnnetusteta läbistati väga ohtlik Kaara meri, milline kuulus liikuvate jäämägede tõttu. Lähenedes eesmärgile üha, muutusid aga liikumisvõimalused raskemaks. Kilomeeter kilomeetri järele murdis lakkamatult „Tscheljuskin“ mere valget kaant, s. o. jääd. Juba oldi peaaegu käegakatsutavas kauguses vabast veest, mõned kilomeetrid ainult lahutasid veel, siis aga... rauges võimsa jäämurdja jõud looduse hiigelvõimu vastu.

Prof. Schmidt, ekspeditsiooni juht.

13. veebruar 1934. sai saatuslikuks „Tscheljuskinile“! Algas kohutav torm. Tõusis külm. Müriseid purunevad jääpangad ja surusid jäämurdjasse.

Laevas oldi peaaegu meeleheitel. Ainult kogenenud ekspeditsiooni juht Schmidt säilitas tasakaalu ja jagas käsklusi, sest ta aimas ette katastroofi.

„Kõik tekile. Võtta kaasa ainult vajaline. Kõik mehed oma kohtadele.“

Aimatud õnnetus järgnebki! Aga, tänu tublile juhile, on laevalt päästetud kõik, väljaarvatud üks, kes jäi masinaruumi.

Inimesed ja väärtuslik ekspeditsiooni materjal on liikuvall jääll. Viimasena lahkub laevall prof. Schmidt. Järgneb plahvatus masinaruumis. Purunenud jäämurdja vajub külmade jääpankade vahele. Lõpp rauksele kangelasele!

„On kõik inimesed kohal?“ hüüab juht.

Puudub vaid B. Mogilevitsch, sest ta jäi alla laeva ja hukkus „Tscheljuskiniga“.

Raadiojaam asub tööle. Paiskuvad maailma telegrammid õnnetusest! Prof. Schmidt haigestub kopsupõletikku. Kannatades 40° palavikku, ta on selge mõistuse juures ja kangelaslikult juhatab päästetöid ning rahustab kõiki.

Oht liikuvall jääpangal on suur. Iga hetk võib alata pragunemine ja siis on häving kõigile.

Laevadega päästetöid alata on võimatu, sest neid võib tabada samuti „Tscheljuskini“ saatus. Ainsamaks vahendiks on lennuk, millega võib päästa hädasolijaid.

Algab hiilgav päästeaktsioon.

(Järg 8. lhk.)

Laager üksikul jääpangal.

Koogi-Anna kiselliküna imelik sõit sea seljas.

Rich. Uudsemaa veste.

Nööpaugu algkooli kõige vängem trikitegija ja vimpkamees on Peeter Sõlm. Ta on alles neljandas klassis, aga väga kuulus koolis ja kogu Nööpaugu alevis.

Suureks abiliseks ja sõbraks koerustükkide ning igasuguste vigurite juures peab ta kingsepp Topsu nooremat võsu Albertit, keda hüütakse „rotinäoga poisiks“ ehk „Nogeks“ tema pika nina tõttu.

Ei jõuaks ükski inimene üleslugeda ja meeles pidada neid vempusid, millega need kaks väänkaela hakkama on saanud. Siiski mõnda tähtsamat tegu võiks muuseas nimetada. Tervel alevirahval on praegu jutuaineks see, kuidas Sõlm ja Noge seltsimaja saalis klaverikasti panid kaks elavat siili ning hiirtega terve puuri, millepärast linnast tulnud klaverikunstnik, kes Nööpaugu alevisakstele kontserti andma pidi, peaaegu poolsurnuks ehmatas ja tooli asemele põrandale istus.

Siis peaks meelde tulema igale Nööpaugu alevi elanikule veel niisugune lugu, kui tislid Põitelile, kes tuletõrjajate pidul natuke tukkuma jäänud einelaua ruumi pimedamas nurgas, liimiti päris ehtsa

Kunsti tõus.

(Auhinnatud luuletis.)

Kadunud kaunimad muistsed a'ad, aja merre uppunud nad, kuid mälestus neist on jäänud meile nagu kõik see oleks juhtunud üleile.

Need vanad muusikute kujud ja nende muusikaalsed tujud on meie hinge loonud kunsti sihi ning tõstnud kõrgele anderikka kihi.

Beethovengi on töötand, rajand palju, seda tõendab nagu tal süngelt valju.

Elu rasket koormat kandes, nägemiseegi kaalule pannes, on ta saavutanud sihi, meile imestamisaineid andes; tema tooteid, muusikaalseid palasid, järelopõlved pillidele valasid.

Kasvas järjest kunstirahvast, seistes vaenlasele vastu vahvast. Inimkond osalt vihkab neid, ütleb: „Nad käivad lõbu teid!“

Kõik see kuid pole põrmugi õige, lihtsalt kunstiilmast kõrvale põige. Nüüdse ajani veel kestab kunsti tõus, neelab endasse veel paljuid muusika lõus.

Alfred Parson,
Haaslava valla algk.

puuliimiga pikad vurrud varuka külge nii kinni, et pintsakul tuli varukas hoopis otsast ära lõigata.

Sääraseid patukesti on Sõlme ja Noge südamel väga palju. Kõige viimasema koerustüki, millega nad toime tulid ja mille pärast nad väga palju kibedust tunda said, on rahvasuu nimetanud:

„Koogi-Anna kiselliküna imelik sõit sea seljas!“

Lugu algas nimelt nii.

Oli väga kena kevadine püha-päeva hommik. Kassid sirutasid plankudel päiksepaistel laisalt konte ja kuldnokad vilistasid alevipoistega võidu.

Kuulus seltskonnategelane ja pritsumeeste orkestri pasunapuhuja Luru, kes terve öö oli mänginud perekonnaõhtul alevi suures seltsimajas pilli, pidas päikesesoojas oma aias magusat uinakut. Suur vaskpill lebas rahulikult tema kõrval.

Et nüüd pasunapuhuja Luru ja kingsepp Topsu majad olid kõrvuti, siis polnud sugugi imeks panna, kui Sõlm ja Noge kukkusid võõra aeda ning ahmisid külamehe pilli kaenla, et teha proovi pasunapuhumisega.

Selleks, et oma tegu varjata ja puhudes mitte ära anda ennast, otsiti välja kuulsa Koogi-Anna sealaut, sest viimane on peaaegu kilomeeter eemal „vargusepaigast“.

Seal siis nad proovima hakkasid. Alul puhus Sõlm, ajas suu punni, aga häält sisse ei saanud.

Sellepeale tegi katset Noge. Temal oli kunsttükk päris selge, sest pasunapuhuja Luru oli korra õpetanud seda kunsti tema vanemale vennale. Sealt oli temagi siis õppinud.

Noge tõstis pilli suule, Sõlm aga pistis toru äärde kõrva.

Käis hirmus ja vägev jörin!

Sõlm karjatas koledasti! Kõrv oli lukku puhutud.

Sellepärast ehmatasid äkki mõlemad. Mine tea mis siis saab, kui kõrv kogu elu ajaks lukku jääb? Mis ütlevad isa ja ema!?

Viimaks suure nühkimise, uuristamise ja puhumise järele saadigi kõrv korda. Siis aga tekkis poistel imelik mõte. Mis siis on, kui puhume Koogi-Anna seal kõrva lukku? Mis iganes teeb?

Sõlm jäi uksele vahti, et keegi peale ei tuleks ja Noge puged röötsakiloleva suure sea selja taha pa-sunaga.

Jälle käis kole jörin! Hoopis hirmsam aga eelmisest!

Enne veel, kui keegi jõudis midagi mõelda või aru saada, oli ehmatanud siga lennanud lauda uksest välja ja tõstnud ukse vahtipidava Sõlme oma turjale, aga niisuguse kiirusega, et seaseljas istuja ei saanud aega karjatadagi.

Kõik oleks lõppenud ilusti, kui mitte Koogi-Anna poleks tulnud oma kiselliküna vaatama, mis välja jahtuma toodud, sest täna olid külalised Koogi-Anna noorema tütre sünnipäevaks kutsutud.

Just siis ehmatanud siga keeras ruigates küna suunas!

Oli korruga suur mürts ja müdin! Vupsti keeras küna kummuli ja sooja roosa kisselli oli sea selg ja Sõlme kukal täis.

No muidugi ei jäänud Koogi-Anna vaikselt seda nalja pealt vaatama. Et tal parajasti suur supisegamise kulp peos juhtus olema, siis ta seda ka kasutas.

Kui märatsev siga „sadulast“ Sõlme õuele virutas, oli kohe ka Koogi-Anna jaol. Kuus korda koputas kulbipõhi Sõlme pükse ja kintse, aga seitsmendal korral läks kulbi vars katki.

Noge aga, kes pasunat puhus, kukkus ise hirmu pärast istuli, aga nõnda õnnetult, et... ema pidi kolm päeva pesema pükse, enne kui sealauda lõhn läks küljest ära.

Kangelane.

(Auhinnatud kirjand.)

Härrmatunud leinakaskede fibreerivate siluettide keskel seisab metsa veeres väike majake. Päikese loojangust säravail aknail õitseb otsekui veripunaseid tulpe ja tasakesi sosistavad maja ümber nägematud vaimud ilusaid jutte minevikust. Metsade taga nukrutseb põhjatuul käriseva viulina.

Hämarduvas toas, pea käele toetatud, istub hõbejuukseline naine. Nukrate silmadega vaatab ta kaugusesse, ning mingisugune ebamäärane valu tuksleb ta rinnas. Tahaks nagu nutta, kuid pole pisaraid, tahaks nagu tormata kuhugi kaugemale, paisata rinnast hingenõõrivad tunded ja olla vaba painajalistest mõttest, mis täna minevikku mattunud aastaist kerkinud silme ette ja harutanud lahiti kinnikasvanud haavad.

Põrandal, tantsisklevate päikesekiirte keskel, istub väike kuldjuukseline poisike. Vahetevahel tõstab ta oma suured süüitud sinisilmad üles ja vallatult hõikab: „Ema, kallid...!“ Ning noor naine kuidagi ei saa teisiti, kui jätab hetkeks töö, ruttab poisikese juurde, süleleb teda õrnalt ning jumalik rõõm sädeleb ta silmist. „Kui ilus, kui ilus on elu!...“

Kiireid võnkeid teeb aastate kerilaud. Rõõme ja muresid mattub värtna ruttavasse pöörlemisesse. Naeratlevast poisikesest on kasvanud tugev noormees. Tugevamaks on muutunud ema ja poega ühendavad sidemed, kuigi nad elavad lahus, sest poeg on siirdunud linna jätkama õpinguid keskkoolis.

Ühel tuisusel taliõhtul kuuleb ema tugevat koputust aknale ning avades ust seisab ta poeg punetatavate põskede ja säravate silmadega. Põimib käed ema kaela ning lausub: „Ema, tulid Sind jätma jumalaga, sest otsustasin ühes teiste kaasõpilastega pühendada oma jõud isamaale, minna võitlema vabaduse eest. Ei saa, kuidagi ei saa olla passiivne päältvaataja, kui vägivaldsed käed kägistavad meie rahva hinge. Puhkan natuke ja lähen kohe tagasi, et jõuda õigeks ajaks määratud kohale!“ Ema tunneb, kuidas ta põlvist kaob jõud, kuidas värisevad ta käed, ning rinnus midagi valusalt tõmbub kokku. Abipaluvasti tõstab ta

käed poja poole ning huuled sosistavad tumme palveid. Ja ema ning poeg laskuvad teineteisele kaela ning pisarais ühinevad nende valud. „Jumal kaitsku Sind...“ sosistab ema ja murtuna vajub toolile poja väljudes uksest. O neid meeleehtlikke päevi, unetuid öid ja sõnatuid palveid, mis täidavad nüüd väikest tuba. Lohutajaiks on ainult kaugete postitemplitega lühirealistes kirjad ning emagi südames tärkab rõõm ja uhkus olla sellise vapra poja ema. Järgneb paus — pikk paus. Siis saabub viimane kiri: „Ema, armas — mu viimane palve Sinu ja isamaa eest... Su poeg.“ Ning lisana kortsunud paberil võorakäekirjalised sõnad: „Teie poeg suri täna lahingus saadud haavadesse. Olge vapper, tundmatu eesti ema, kandma saa-

dud lööki. Palvetage meie, ellujääjate eest...“

Pisaraist kuivaks nutetud silmil surub ema kortsunud paberitükikesse südame vastu ning ta huuled kordavad poja viimast palvet.

*

Aastaid taas on veerenud mitu, mitu. Hõbedat on puistunud ema juustesse ning murekortsese raamitud on kurb nägu. Täitunud on ta kangelasliku poja unelm. Võimsalt lehvib iga maja katusel sinimust-valge lipp, ning ema on asetanud poja pildigi armsate värvide vahele. Tundub neis värves otsekui südamevere hõngu ning pisaraistki kuivanud veel pole silmad.

„Kui palju valu peidetud on nende kolme värvi taha, kuidas nad peaks olema meie kallid“, mõtiskleb ema vaadates tuule käes lehvivat lippu, mis Vabaduspäeva puhuks asetatud katusele, ning talle tundub otsekui vaigistaks

Järgmine „Õpilasteht“ ilmub septembrikuu alul

tuulehoost pühitud kadusid silmapilk vadžagga sõdurid. Kaua veel kostsid metsast nende kaebähääl:

„Meli amekufa! Kimba, vadžagga!“

Hatako saatis neile järele oma viimased kuulid brauningist ja langes nõrkedes kokku.

Kui appiruttavad inimesed ta kohale kumardusid, et vaadata, kas ta veel on elus, püüdis Hatako oigega avada silmi.

„See pole vadžagga!“ hüüdis äkki üks neeger, osutades Hatakole: „Buana, see inimene tappis kuningas Meli!“

Valge mees jooksis Hatako juure.

„Sina tapsid Meli! Tõesti? Ah, see on ju Hatako!“

„A la kveli!“ See on Hatako!“ hüüdisid nüüd kõik neegrid kooris. „See on meie Hatako!“

* * *

Kaks nädalat hiljem, kui Hatako haavad paranesid, otsustas ekspeditsioon oma laagri viia teisale, kus polnud niipalju karta metsikute mägestikusuguharude rünnakuid.

Hommikul asus karavan teele. Hatako sammas kandjate reas. Ta nägu, nagu alati, oli sünk ja kinnine.

Järgmisel päeval asus ekspeditsioon laagrisse mägedes, kahe tuhande meetri kõrgusel, sätendavate jääliugustikkude kohal. Tuled lee-

*) Meli on tapetud. Põgene, vadžagga!

**) Tõsi.

tuuleilil lehviv lipuke ta südame tormavaid mõtteid...

„Rahu! Rahu! Rahu!“ on nende kolme värvi sõnatu palve ajalugu kirjutavaile inimesile. „Kui palju rohkem õnne ja valgust oleks maailmas, kui rahvaste kultuur ei tõuseks ainult selleks teaduste kõrguste poole, et leida paremaid abinõusid massiliseks inimeste surmamiseks. Haudadest üles peaks kerkima langenud kangela- sed, voolama peaks hakkama valatud veri ja pisarad — sellest jätkuks vast, et kõik elavad põlved näeksid, kui sügavale surnukehade alla on mattunud kutluuri põhi- alus — tõde ja õigus...“

„Rahu! Rahu!“ anub vaikne õh- tutuulgi tantsides hämarusest si- nakail lumihangil. Ning emakene ristitab käed... **Tatsi O.**

18. II. 34.

Randvere algkool.

Kooli seinalehest „Koit“.

Randvere algkool on alles nel- jandat aastat kuueklassiline. Selle lühikese aja sees on ta hariduses ikka edasi püüdnud. Koolis on asu- tatud „Lootusring“, E. N. P. Risti koondis ja „Lootusringi“ seinaleht „Koit“. Viimane on laste armsaim ettevõte. Sel aastal sai meie „Koit“ kaheaastaseks. Sel puhul ta ilmus suuremalt. Ta on selle aja sees il- munud üle 100 numbri. Praegu käib kiire juubelialbumi trükkimi- ne iga päev peale tunde. „Lootus- ring“ tahab albumit välja anda ke- vadpühiks. „Lootusring“ on meie kooli tähtsaks edenemise punktiks, sest selle kaudu hakkasime meie ka kiravahetusse teiste koolidega. Esimene kool, kellega hakkasime kirju vahetama, oli Haimre alg- kool Läänemaal ja Koivisto, Soo- mes. Nüüd on meil juba palju tut- tavaid ja sõpru omal saarel ja mandril. Ka peame ühendust Jaa-

panis asuva algkooliga. Sealt saa- bus meile album, millele meie ka vastasime. Nad teatasid, et saada- vad meile varsti veel uue albumi. Möödunud aasta eeskujul korral- dasime ka tänavu 24. veebruaril huviõhtu, mis langes ühte Eesti Vabariigi aastapäeva pidustustega. See kujunes meile suureks pidu- päevaks. **Aleksander T., VI kl.**

Kiirusrekord.

Kaheksakordses majas asus nel- janda korra peal ühe ajalehe toi- metus.

Kord juhtus katuse parandami- sel õnnetus. Üks tööline kukkus alla.

Kukkudes oli ta üllatunud, kui nägi ajalehe toimetuse aknast ju- ba oma surmakuulutust.

Veel rohkem aga kokkus ta, kui allakukkudes nägi lehte, kus ük- sikasjalikult kirjeldati ta surma- juhtumist.

gitsesid heledalt ja saatsid oma punaseid keeli üles taeva poole. Külma pärast hambaid plagis- tades kogusid inimesed ikka koomale lõkete üm- ber. Kui kella üheksa ajal Hatako äratati valve vahetuseks, puhus ülevalt jääne tuul ja näpistas nagu ning käsi. Mõne minuti pärast kattusid tähed taevas pilvedega, mida kihutades kandis tuul ja varsti vajus kõik pimedusse. Hirmus lu- metorm läks vihinal üle mägede. Hatako seisis valvel etteulatava kaljunurga varjul, mis kait- ses teda tormi eest. Metsikult hulgas torm.

Kõlinal purunesid vastu kaljut ülevalt lan- gevad jääkillud. Lõkketulede punasest kumast valgustatuina sätendasid näd rubiinidena.

Hatako vajutas käed sügavalt karusnahast taskutesse, mis olid õmmeldud kuue külge.

Kirjude unenägude reana meenusid temale ta elamused ja seiklused. Pead tõstes nägi ta ot- se oma ees jääs säravat mäelatva. Mägede vai- mu asula oli siin nii ligidal, et tundus nagu saaks teda otse siitsamast käega katsuda. Ja ta otsus- tas: ta läheb üles nüüd või mitte kunagi. Üles tipule, kõige kõrgemale ja näeb oma silmaga, kas rääkis Bugvan tõtt kõneldes üleval asuva- test vaimudest.

Pikkamisi, jonnaka kindlusega hakkas Hata- ko ronima ülespoole piki lumist rada. Ta sam- mus mööda jäiseid astmeid ja mäenurki, nägi sinetavaid kuristikke ja teravaid, otsapidi tae- vasse torkivaid jäärahne. Ikka uued ja uued ladvad kerkisid ta ette kui ta kõrgemale, ikka kõrgemale üles ronis.

Viimaks nägi ta oma jalgade ees põhjatut sügavust, mis kadus ududes. Üleval aga, jäise

valla kohal sätendas öine tähistaevas.

Hatako oli jõudnud „vaimude riigi“ kõrgei- masse tippu. Ta pilk peatus taeval ja suundus siis alla, jalgade ees mustendavale põhjatusele.

Igavene vaikus, külm, üksildus ja lõpmatu tühjus — see oli kõik, mis ta leidis siin üleval.

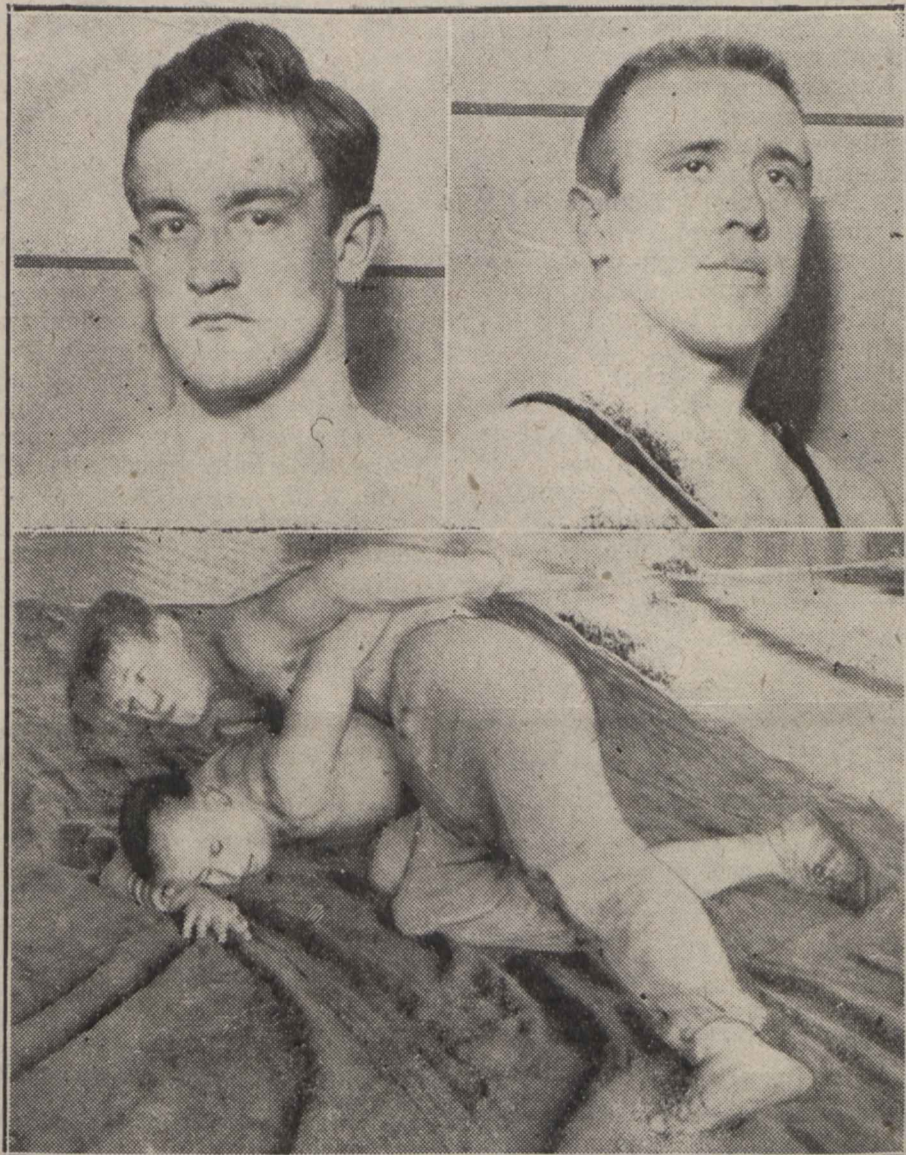
Vaime aga siin ei olnud!

Hatako seisis paigal, kuni jääne külm ta sun- dis asuma tagasipööramisele.

Pead tõstes puhkes ta kergendatud südamel naerma ja ta naer kajastus mägede nõlvadelt sajakordselt.

„Ei ole vaime! On vaid inimesed igalpool!“ hüüdis Hatako häälel, mis ületas isegi tuule vihase hulgemise.

L Ö P P.

Koolipoisid katsusid rammu.

Keskoolide maadlusvõistlused.

Möödunud laupäeval korraldas Tallinna Keskoolide Spordiringide Ühing esmakordselt maadlusvõistlusi. Koolipoiste hulgas tuntakse maadluse vastu huvi, mida tõendab hiljutine maadluskursus, millest võttis osa suur hulk asjast huvitatuid.

Seekordsed võistlused peeti kolmes kaalus: sulg-, kerge- ja keskkaal.

Võistlused olid väga huvitavad. Igaüks oli suure innuga asja juures. Tehti sageli ilusaid võtteid. Vanade võistlusel on nagu igav

selle kõrval, mis nägime koolipoiste juures. Ei olnud pusimist, ega matilt tõukamist. Kõik läks sulavalt.

Võistlejate hulgas paistis silma väga palju sitkeid poisse, kelledest varsti meie kodumaa võib saada olümpiamehi.

Sümpaatselt ja jõuliselt esinesid keskkaalus Trompet ja Hausman, kes näivad olevat juba lühikeste kursuste peale vaatamata hästi arenenud.

Koolidest oli ülivõimukas Gustav Adolphi gümnaasium, kust suurem hulk osavõtjaid.

Maadluste aeg oli maksimaalselt 3+2+2+3 min., kuid kõik maadlused lõppesid seljavõitudega.

Lähemal ajal korraldab TKSÜ ka keskkoolide maadlusesivõistlused.

Võistluste tehnilised tagajärjed:

Sulgkaal: 1. Edgar Mänd (Kaarli g.). 2. Robert Telliskivi (Gust. Adolphi g.). 3. Liebman (kaubandusk.).

Kergekaal: 1. Adolf Konopinsky (tehnikum). 2. Alfred Brudel (reaalg.). 3. Boris Vassiljev (tehnikum).

Keskkaal: 1. Ilo Trompet (Gust. Adolphi g.). 2. Albert Hausman (G. Adolphi g.). 3. Alois Neumann (G. Adolphi g.).

Pildil: Keskkaalu kaks paremat (vasakult paremale): Trompet ja Hausman. All moment Konopinsky-Neumann.

Koolipoistel tugevad rusikad!

Pühapäeval korraldas TKSÜ koolipoistele jällegi esmakordse uudisvõistluse, kellel kõige tugevamad rusikad.

Publikut juurde ei lastud. Osavõtt võistlusist väga elav. Umbes 20 õppur-kindameest jagasid üksteisele hoope. Kõik värsked kursandid TKSÜ poksikursusilt.

Noored olid väga südid ja töötasid suure tahtmisega. Polnud muud kui anti kuidas jõuti. Paljud väsisid ja matš lõpetati tehnilise k.-o-ga.

Jällegi paistis silma suurel arvul lubavaid jõude.

Võiks rõõmuga mainida tehniliselt silmapaistvaid jõude, nagu: Hugen, Kaing ja Raadik.

Tehniliselt õhtu ilusaim võistlus oli keskkaalus Hugeni ja Mäeotsa vahel. Tugevaim ja mehisem aga matš Raadik-Sutt.

Võistluste tehnilised tagajärjed:

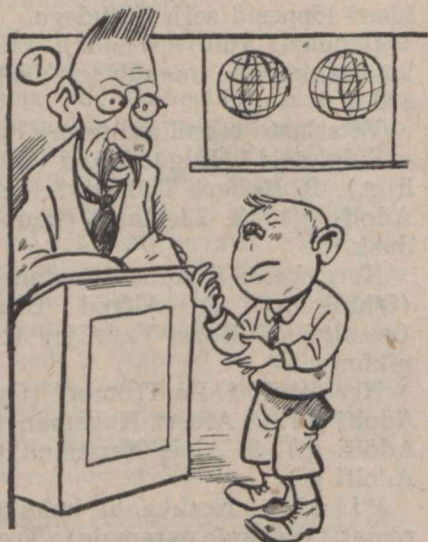
Kärbeskaal: 1. Vaholder (kaubandusk.). 2. Thiel (Hansa k.). 3. Nõmm (kommertsg.).

Sulgkaal: 1. Kaing (kommertsgümn.). 2. Vene (tehnikum). 3. Paju (tööstusk.).

Kergekaal: 1. Miisk (kom. g.). 2. Mets (kaub. k.). 3. Schahura (tööstusk.).

Kergekeskkaal: 1. Domingo (tööstusk.). 2. Rostan (kom. g.).

Keskkaal: 1. Raadik (kaubandusk.). 2. Sutt (tööstusk.). 3. Raamat (tehnikum).

Tunnis.

Õpetaja: „Kes kirjutas Orleani Neitsi?“

Õpilane: „Mina küll pole kirjutanud.“

See vihastab õpetajat. Ta kutsub isa kooli ja ütleb sellele: „Mõtelge, mis teie poeg ütles, kui ma ta käest küsisin, kes kirjutas Orleani Neitsi. Ta ütles, et ta pole seda teinud!“

Isa on kohmetunud. Ta kogeleb: „Ma ei tea. Mu poiss ei valeta kunagi. Kuid, võib olla ta tõesti pole seda teinud.“

Teritage ajusid!

Vastus.

1) Inimene. 2) Kaks inimest. 3) Inimene hobuse seljas.

Igaveses jääs...

(3. lhk. järg.)

Õhus on kuni 40° kraadi külma. Nõuab üliinimlikku pingutust ja suurt eneseohverdust, et lennata sellises temperatuuris päästma teisi, pannes sealjuures mängu oma elu. Aga, kangelased, lendurid tegid seda! Ning veel mitu korda, et päästa kõiki.

Milline õnn võis küll olla neil, keda päästeti, ja kui palju lootust andis see neile, kes jäid veel jääle.

Ekspeditsioonijuht Schmidt oli peaaegu suremas. Eneseohverdus tahtis ta olla viimaseks päästetuks lagunevalt jääpangalt.

Kui juba suurem osa päästetud ja vaid üksikud meestest veel jää,

Kindral Juku.

(Võistlustöödest.)

Vihma valab, must on taevas, Juku karjas käib.

„Just kui muistses Noa laevas“ mõtleb Juku, kurb ta näib.

„Oh, kui oleks praegu kodus, sooja suppi sööks.“

Ja kui paistaks päike magus, kaaslastega lulli lööks.“

„Kui ma rikas meesi oleks“, mõtleb eneses.

„Siis ma mitu lossi omaks, käiksin sammetis.“

„Parem veel kui kindral oleks, juhiks vägesid,

enam suuri vaevu poleks, karjaskäimis muresid.“

Äkki Juku üles kargab, silmad säravad,

mõte talle pähe tärkab, mõtted selgemad.

„Suured mehed käisid karjas, kindral Laidoner ju ka,

karjatas sääl oma veiseid, aga praegu kindral ta.“

„Mina sõrakindral olen, lehma juhin ma.

Oma ust'vat sõjaväge üle mere, maa.

Õ. R.,

Kuresaare algk. V kl. õpil.

„Õpilastele“ lugejad!

Suvi on juba ukse ees. Nendega ühes ka igasugu eksamid ja muud lõputööd. Kõigi nendega arvestades on „Õpilastele“ otsustanud käesoleva numbriga minna suvepuhkusele.

Igalpool ümberringi on lokkav kevadloodus. Keegi ei tunneks huvi lugemise vastu.

„Õpilastele“ lõpetab seega oma teise aastakäigu ja on selle aja jooksul leidnud palju sõpru, kaastööliseid ja lugejate näol.

Neid kõiki ja veel paljuid teisi, kellel

siis lubas prof. Schmidt end viia teraslinnul ohutule alale. Aga ta laskis seda sündida Moskvast saabunud kindla käsu peale alles. Kohutavalt palju oli sel mehel eneseohverdust, nii et kogu maailm austab teda ja seab eeskujuks.

Ning neile lendureile, kes mitu korda lendasid päästma õnnetuid, kuulub kahtlemata kangelaste ja maailma julgemate meeste au.

Kui hiljem avaldataks ekspeditsiooni tulemused, päevikud ja elamused mürisevate jäämägede vahel, siis püüab „Õpilastele“ oma lugijaskonnale pakkuda sellest materjalist huvitavamat ja põnevamat.

Laiskuse kehvastus.

Üks inglane tahtis Londoni matkata. Ühel teelahkmel aga jäi ta seisma, sest polnud aimugi, kumba kätt peaks minema.

Seal silmab ta aga ühte poissi toetuvat laisalt teenäitajale. Ta küsib teed.

Poiss liigutab ennast laisalt ja tõstab vaevalt parema jala ning näitab ühe tee poole.

Poisi laiskus vihastab matkajat. Ta ütleb:

„Kuule poiss, tee veel midagi laisemat, ma annan sulle 5 penni.“

Poiss teeb tasku veidi lahti ja ütleb: „Pange raha tasku!“

veidigi olnud huvi ja kokkupuuteid „Õpilastele“, täname südamest ja soovime, et nad meie sõpradeks jääksid ka edaspidi.

Tellijatele saadame sügisel lehte jälle edasi.

Arvatavasti ilmub järgmine „Õpilastele“ septembrikuu esimeste päevade sees.

Selleks ajaks on kogunenud meisse palju energiat, mida siis endist välja pahvatame.

„Õpilastele“ soovib kõigile sõpradele head suvevaheaega!

Tegev- ja vastutav toimetaja

Helmi Jansen.

Väljaandja k.-ü. „Töökool“, Tallinn.

Foto-ateljee

Parikas
TALLINNA

Kuninga tänav 1

ÕPILASTELE

üksikpildid ja kooligrupid väga mõõdukate hindadega